

Elever med særskilt sårbarhet

Skolen har et skjerpet ansvar for å ivareta elever med en særskilt sårbarhet. Det er viktig at dere som jobber på skolen kjenner til at disse elevene er overrepresentert blant de som ikke har et trygt og godt skolemiljø, og følger nøye med på hvordan de har det på skolen.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.08.2024

Alle kan være sårbare i kortere eller lengre perioder av livet. Særskilt sårbarhet kan for eksempel handle om elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker, eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. At en elev tidligere har vært utsatt for mobbing eller andre krenkelser, kan også gjøre eleven særskilt sårbar.

Sårbarheten kan være knyttet til

- det individuelle (som sykdom, diagnoser, atferdsuttrykk eller språkvansker)
- familie (som omsorgssvikt, psykisk sykdom, samlivsbrudd, rus eller høyt konfliktnivå)
- jevnaldrende (som krenkelser eller utfordringer med å etablere og bli i stabile vennerelasjoner)
- miljøet (som fattigdom, kriminalitet eller mangel på sosialt nettverk)

Arbeid med særskilt sårbarhet

Det er viktig å være bevisst på elever og grupper som kan trenge noe mer enn andre. Når elever er i en sårbar situasjon er det viktig at skolen gjenkjenner og forstår, og ikke gjør sårbarhet til en stigmatiserende personlighetskarakteristikk. Dere bør ha rutiner for å tidlig kunne identifisere og følge med på elever med særskilt sårbarhet.

Et raust, inkluderende og mangfoldig skolemiljø kan beskytte mot økt sårbarhet. Det kan være fint å snakke med medelevene om hva en elev med særskilt sårbarhet har behov for. Dette kan for eksempel være nyttig hvis en elev er syk eller er i en vanskelig livssituasjon. Her er det viktig at dere avklarer med

eleven og foreldrene om hva dere eventuelt kan fortelle de andre elevene, og at dere er bevisst på hvordan dere snakker om situasjonen. Det kan også være lurt at klassen jevnlig snakker sammen om hvordan de kan bidra til at eleven kjenner seg inkludert og betydningsfull for fellesskapet.

Elever med en særskilt sårbarhet kan ha lav tillit til andre, for eksempel fordi de har opplevd negative og lite tillitsskapende relasjoner. Derfor er det viktig å jobbe med trygghet gjennom for eksempel relasjonsbygging, både elevene imellom og mellom ansatte og elever.

Det som skjer i fellesskapet på skolen, både ute og inne, er viktig for elevene. Elever med særskilt sårbarhet kan i perioder ha nytte av å trygges i mindre grupper. Aktuelle temaer kan for eksempel være selvtillit og egne grenser, krenkelser, vennskap eller hvordan man kan møte gruppepress.

Det er viktig at dere strekker dere langt for å få til et godt samarbeid med foreldrene. God informasjonsflyt kan bidra positivt til samarbeidet, og det kan være fint for foreldrene å ha en fast kontaktperson på skolen. I høyremenyen finner dere mer om samarbeidet mellom hjem og skole.

Filmer

- [Særskilt sårbarhet](#)
- [Tydelige og varme voksne](#)
- [Relasjoner](#)

Relevante ressurser

- [Inkluderende fellesskap](#)
- [Gode relasjoner skaper trygge og gode skolemiljø](#)
- [Samarbeid mellom hjem og skole](#)
- [Samarbeid med hjemmet i skolemiljø saker](#)
- [Kompetansepakke om trygt og godt skolemiljø](#)

Regelverk

- [Opplæringsloven § 12-3](#)
- [Opplæringsloven § 12-4](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan fanger vi opp elever med særskilt sårbarhet?
- Hvordan kan vi i skolen redusere sårbarhetsfaktorer?
- Hvordan kan vi styrke beskyttelsesfaktorer?